

Брюксел, 5.4.2016 г.
COM(2016) 184 final

2013/0081 (COD)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

относно

Позицията на Съвета с оглед приемането на Директива на Европейския парламент и на Съвета относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

съгласно член 294, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз

относно

Позицията на Съвета с оглед приемането на Директива на Европейския парламент и на Съвета относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“

1. КОНТЕКСТ

Дата на предаване на предложението на Европейския парламент и на Съвета (документ COM(2013) 151 final – 2013/0081 COD))	26.3.2013 г.
Дата на становището на Европейския икономически и социален комитет:	18.9.2013 г.
Дата на позицията на Европейския парламент на първо четене:	25.2.2014 г.
Дата на предаване на измененото предложение:	не е приложимо
Предвидена дата на приемане на позицията на Съвета:	10.3.2016 г.

2. ЦЕЛ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА

Предложението представляваше преработен текст, в който се обединяват действащите директиви за студентите (2004/114/ЕО) и за научните работници (2005/71/ЕО). С него се целеше да се отстранят установените в тези инструменти слабости, като по този начин ЕС стане по-привлекателна дестинация за съответните групи. С предложението беше разширено приложното поле на правилата на ЕС, тъй като по-рано правилата за допускане бяха задължителни само за студенти и научни работници и незадължителни за учениците, неплатените стажанти и доброволците. С предложението прилагането на задължителните правила обхвана всички категории (в това число новодобавените категории *платени стажанти* и *лица, работещи като „au pair“*). То въведе подобрения, по-специално във връзка с процедурите за прием, правата за равно третиране, правата на студентите за достъп до пазара на труда по време на образованието, мобилността в рамките на ЕС, както и процедурните гаранции. Също така беше въведена възможността за дипломираните студенти и научните работници да търсят работа или да започнат собствен бизнес, след като приключат научното изследване или обучението си.

3. КОМЕНТАРИ ОТНОСНО ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА

По време на тристранната среща, проведена на 17 ноември 2015 г., съзаконодателите постигнаха политическо споразумение, което бе одобрено от Корепер на 25 ноември 2015 г. и от Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (LIBE) на Европейския парламент на 30 ноември 2015 г.

Основните разлики между общата позиция и първоначалното предложение на Комисията са изложени по-долу.

Обхват (член 2)

Съгласно общата позиция задължителните правила се прилагат само за научните работници, студентите, стажантите и доброволците, обхванати от Европейската доброволческа служба. Правилата за учениците, доброволците, които не са обхванати от Европейската доброволческа служба, и лицата, работещи като „au pair“, не са задължителни.

По отношение на стажантите общата позиция премахва разликата между платени и неплатени стажанти.

Общи условия за прием (член 7)

Общата позиция дава възможност на държавите членки да изискват от заявителя да предостави адрес, на който той ще пребивава на нейна територия. Тя задължава държавите членки да разглеждат заявленията и в случаите, когато въпросният гражданин на трета държава вече пребивава в тази държава членка.

Одобряване на научноизследователски организации (член 9); Одобряване на висшите училища, учебните заведения, организациите, отговарящи за програмите за доброволческа дейност, или организациите, приемащи стажанти (член 15)

Според Общата позиция процедурата за одобряване на научноизследователските организации става незадължителна и се въвежда незадължителна процедура за одобряване за висшите училища, учебните заведения, организациите, отговарящи за програми за доброволческа дейност, или организациите, приемащи стажанти. В случай че дадена държава членка въведе такива процедури, се улеснява процесът за кандидатстване.

Специални условия за стажантите (член 13)

Общата позиция въвежда ограничение, съгласно което заявителите трябва да са получили степен за висше образование в рамките на двете години, предхождащи датата на подаване на заявлението, или че са записали образователен курс, водещ до придобиване на степен за висше образование. Тя също така дава възможност на държавите членки да изискват стажът да бъде в същата област и на същото ниво на квалификация като получената степен за висше образование или следвания образователен курс.

Срок на валидност на разрешението (член 18)

Общата позиция предвижда срок на валидност на разрешенията за студенти и за научни работници, обхванати от програми, от най-малко две години (в сравнение със срока от една година за научните работници, които не са обхванати от програми). В предложението на Комисията не беше предвиден по-дълъг срок на валидност на разрешенията за студенти и научни работници, обхванати от програми, освен в контекста на мобилност в рамките на ЕС.

Основания за отказ за издаване на разрешение (член 20)

Общата позиция привежда основанията за отказ до голяма степен в съответствие с предвидените в Директивата за вътрешнокорпоративните трансфери¹. Същевременно с Общата позиция се добавя основание, което позволява на държавите членки да отхвърлят заявление, когато държавата членка има доказателства или сериозни и обективни основания да смята, че гражданинът на трета държава ще пребивава с цел, различна от тази, поради която кандидатства за прием (член 20, параграф 2, буква е)). Както Комисията, така и Европейският парламент изразиха резерви по последната разпоредба, която в крайна сметка беше приета и придружена от следната декларация за двете институции:

Според тълкуванието на Европейския парламент и на Комисията член 20, параграф 2, буква е) от настоящата директива дава право на държавите членки да отхвърлят молба само в конкретни случаи, като вземат под внимание особените обстоятелства на гражданина на третата държава и принципа на пропорционалност и въз основа на доказателства или сериозни и обективни причини. Комисията ще гарантира, че при транспонирането на директивата държавите членки прилагат разпоредбата в съответствие с това тълкувание, и ще уведоми Парламента и Съвета за това по силата на задълженията си по член 39.

Европейският парламент и Комисията са на мнение, че включването на тази разпоредба в директивата не би трябвало да се превърща в прецедент при бъдещи инструменти в областта на законната миграция.

Основания за отнемане или отказ за подновяване на разрешение (член 21)

Подобно на основанията за отказ за издаване на разрешение Общата позиция привежда основанията за отнемане или отказ за подновяване до голяма степен в съответствие с предвидените в Директивата за вътрешнокорпоративните трансфери.

Равно третиране (член 22)

Въпреки че Общата позиция дава на държавите членки възможността да обвържат предоставянето на семейни обезщетения на научни работници с минимална продължителност на престоя (отново в съответствие с директивата за вътрешнокорпоративните трансфери), като цяло тя все пак отразява целта на предложението на Комисията да се осигури по-голяма прозрачност по отношение на

¹ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер (ОВ L 157, 27.5.2014 г., стр. 1).

това кои права за равно третиране, въз основа на директивата за единното разрешение², се прилагат за различните категории, обхванати от преработения текст.

Стопанска дейност, упражнявана от студентите (член 24)

С Общата позиция минималният брой часове на достъп до пазара на труда за студентите се увеличава на 15 часа седмично (в сравнение с 10 часа на седмица в Директива 2004/114/ЕО, но по-малко от 20-те часа на седмица, предложени от Комисията). Общата позиция не променя включеното в предложението на Комисията заличаване на разпоредбата на Директива 2004/114/ЕО, която позволява на държавите членки да откажат достъп до пазара на труда през първата година от престоя.

Търсене на работа или започване на предприемаческа дейност от студенти и научни работници, приключили следването си или научните изследвания (член 25)

Общата позиция ограничава срока за търсене на работа или за започване на собствен бизнес на 9 месеца. Освен това тя позволява на държавите членки да изискват трудовата заетост, която гражданинът на трета държава търси, или бизнесът, който лицето се опитва да започне, да съответстват на нивото на приключеното научно изследване или следване. По отношение на студентите Общата позиция дава възможност на държавите членки да прилагат тези разпоредби само по отношение на лицата, придобили минимално ниво на образователна степен (което да не бъде по-високо от ниво 7 от Европейската квалификационна рамка, т.е. магистърска степен).

Мобилност в рамките на ЕС (членове 27—32)

Общата позиция включва разпоредби за мобилност в рамките на ЕС само за студенти и научни работници, за разлика от предложението на Комисията, което предвиждаше такива разпоредби и за платените стажанти. Общата позиция въвежда процедурата за „уведомяване“ (както в Директивата за вътрешнокорпоративните трансфери) — опростена процедура, при която студентите и научните работници могат да се преместят във втора държава членка въз основа на разрешение от първата държава членка.

По отношение на научните работници тази процедура се прилага в случай на краткосрочна мобилност (до 180 дни; член 28). За мобилност, която надхвърля този срок (член 29), държавите членки могат да прилагат процедурата за уведомяване или вместо това — процедура за кандидатстване.

Членовете на семейството на научни работници имат право да се местят с научния работник въз основа на същите правила (член 30).

Съгласно Общата позиция мобилността в рамките на ЕС за студенти се прилага само за студенти, обхванати от програма, която включва мерки за мобилност, но в същото време се удължава продължителността на престоя във втората държава членка до 360 дни (член 31).

² Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава членка (ОВ L 343, 23.12.2011 г., стр. 1).

Процедурни гаранции (член 34)

Общата позиция предвижда максимален срок от 90 дни, в който държавите членки да вземат решение по заявлението, освен когато процедурата за прием е свързана с одобрена приемаща организация. В този случай крайният срок е 60 дни.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки промените, внесени с Общата позиция, нейният текст продължава да отговаря на първоначалната цел на Комисията, а именно да се увеличи привлекателността на ЕС за съответните категории граждани на трети държави и да се внесе по-голяма яснота и прозрачност по отношение на правната рамка, която урежда тяхното влизане и пребиваване. Като цяло позицията на Съвета по същество съответства в значителна степен на предложението на Комисията, поради което може да бъде подкрепена.